

De uitbraak van het coronavirus en de door de overheid genomen noodmaatregelen, hebben ingrijpende maatschappelijke en economische gevolgen. Voor u als ondernemer kan dit leiden tot de situatie dat bepaalde commerciële overeenkomsten niet meer kunnen worden nagekomen door u of uw contractuele wederpartij.

In deze bijdrage worden drie vragen beantwoord over het onderwerp **overmacht** bij overeenkomsten.

1. Als er sprake is van overmacht, wat betekent dit dan?

Het uitgangspunt van het contractenrecht is dat overeenkomsten moeten worden nagekomen. Als dit niet, niet tijdig of niet volledig gebeurt, dan is er sprake van een **tekortkoming** in de nakoming. De partij die tekort komt, is in principe aansprakelijk voor de schade die daardoor wordt geleden. Echter, dit is anders wanneer hij een beroep op **overmacht** kan doen. Een ander belangrijk gevolg van een beroep op overmacht is dat, zolang de overmacht voortduurt, nakoming van de overeenkomst niet kan worden afgedwongen.

2. Wanneer is er sprake van overmacht?

Om te bepalen of er sprake is van overmacht, moet eerst worden gekeken of daarover in de overeenkomst afspraken zijn gemaakt. Veel overeenkomsten bevatten een zogenaamde **overmachtsclausule**, waarin omstandigheden zijn opgenomen die wel, of juist niet, als overmacht worden aangemerkt. Het is daarbij van belang om niet alleen te kijken naar de overeenkomst zelf maar ook naar eventueel toepasselijke **algemene voorwaarden**, waarin dergelijke overmachtsclausules vaak staan opgenomen.

Als de overeenkomst een overmachtsclausule bevat, dan moet worden vastgesteld of de huidige situatie daaronder valt. Of dat zo is, is een kwestie van uitleg van de clausule waarbij van belang is hoe deze is geformuleerd. Een clausule waarin bijvoorbeeld is opgenomen dat een '*pandemie*' of '*overheidsmaatregelen*' overmacht oplevert, geeft meer duidelijkheid dan bijvoorbeeld een clausule waarin is bepaald dat er sprake is van overmacht bij '*alle van buitenkomende oorzaken waarop de schuldenaar geen invloed heeft.*'

Wanneer de overeenkomst geen of geen specifieke overmachtsclausule voor deze situatie bevat, dan vallen partijen terug op de **wettelijke regeling**. Het is daarbij van belang om eerst vast te stellen welke wettelijke regeling van toepassing is. Is dit Nederlands recht of bijvoorbeeld Engels of Duits recht? Daarnaast is het belangrijk om na te gaan of het **Weens Koopverdrag** wel of niet van toepassing is.

Als de overeenkomst wordt beheerst door Nederlands recht, dan gelden de artikelen 6:74 en 6:75 van het Burgerlijk Wetboek. De regeling komt erop neer dat een beroep op overmacht kan worden gedaan, wanneer een tekortkoming niet **toerekenbaar** is aan de tekortkomende partij. De tekortkomende partij zal dan moeten aantonen dat de tekortkoming niet zijn schuld is en ook niet voor zijn **risico** komt. Of aan dit criterium voldaan is, moet per geval worden beoordeeld. Als vuistregel kan worden aangenomen dat er in ieder geval sprake moet zijn van **verhindering** tot nakoming van de overeenkomst, als gevolg van de coronacrisis.

3. Wat kan ik doen bij een (dreigende) overmachtssituatie?

Hieronder geven wij een aantal praktische tips over hoe u kunt handelen in de gegeven situatie:

1. Bepaal welke lopende overeenkomsten mogelijk niet uitgevoerd kunnen worden door u of uw wederpartij.
2. Stel uw juridische positie bij deze overeenkomsten vast. Ga bijvoorbeeld na of een beroep op overmacht mogelijk is, of de overeenkomst kan worden ontbonden en of er gronden zijn voor opschorting van bepaalde verplichtingen.
3. Zorg voor een goede dossiervorming van relevante gebeurtenissen en overheidsmaatregelen rondom de coronacrisis die van invloed zijn op de uitvoerbaarheid van de overeenkomst.
4. Zorg voor tijdige communicatie met de wederpartij. Bijvoorbeeld om na te gaan of in onderling overleg de overeenkomst zodanig kan worden gewijzigd, bijvoorbeeld voor omvang of het tijdstip van de prestatie, zodat alsnog kan worden nagekomen.
5. Zorg voor schriftelijke communicatie met de wederpartij, bijvoorbeeld voor wat betreft gewijzigde afspraken of voor wat betreft de formele aanzeggingen.

Als u vragen heeft, naar aanleiding van deze bijdrage, neemt u dan gerust contact met ons op. Wij delen graag onze kennis en ervaring met u.